

18. 5. 2016

ID: 101466

Nezákonný soudce nesmí do Brna

eFocus

Dovoluji si na tomto místě zlehka zakauzovat. Před několika dny jsem na jednání u Vrchního soudu v Praze namítal, že u jednoho jihočeského soudu, byl v incidenčním sporu změněn soudce. Nevím proč se tak stalo, kdo o změně rozhodl, podle jakého klíče byl určen nový soudce. Měl jsem prostě za to, že jde o solidní odvolací důvod.

Soudkyně zpravodajka otevřela spis, chvíli hledala a po pár minutách se na mě vítězoslavně zatvářila. Bylo mi sděleno, že o změně soudce rozhodl předseda onoho prvostupňového soudu a že jeho rozhodnutí je dostatečně odůvodněno (rozhodnutí jsem neviděl, nebylo mi doručeno a ani na jednání mi nebylo předloženo). Poté byl z většiny rozsudek soudu prvního stupně potvrzen.

Každá prohra je poučením a zároveň příležitostí k zamyšlení. Rozhodnutí předsedy soudu mi leželo v hlavě a tak jsem nahlédl do spisu. Nikdy bych si nedovolil přepisovat celé rozhodnutí do tohoto článku pro jeho délku a nezáživnost, ale vězte, že moc místa nezabere:

"Od 1. prosince 2014 se spis XY přiděluje v souladu s ustanovením § 160 odst. 2 zákona 182/2006 Sb., insolvenční zákon, 1) Vyhlášky ministerstva spravedlnosti ČR č. [37/1992](#) Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, k vyřízení JUDr. YZ."

Podpis předsedy soudu zabral téměř stejně místa jako citovaný výrok a odůvodnění v jednom.

Zákon připouští, aby některá rozhodnutí civilních soudů neobsahovala odůvodnění (§ 169 občanského soudního řádu). V tomto případě mám však pochybnosti, že vůbec jde o usnesení soudu ve smyslu občanského soudního řádu. I kdyby tomu tak bylo, nejsou podmínky tohoto ustanovení naplněny, a to zejména ne s ohledem na to, jak zásadně se dotýkají základního práva účastníků, tedy práva na zákonného soudce. Mám za to, že takové rozhodnutí musí být odůvodněno vždy.

Tolik k dostatečnému odůvodnění rozhodnutí, které účastníci řízení ani neviděli.

Silná slova o Listině, základních lidských právech, Úmluvě, Chartě a dalších tématech, která jakkoliv navozují dojem o údajném porušení vyjmenovaného, jsou často příznakem duševní poruchy (při nejmenším stihomamu) autora výroku. Sám se často přistihnu, když podléhám tomuto předsudku. Ať je tomu tak při výrocích advokátů horečně zastupujících jejich klienty, nebo při výlevech samotných dotčených osob. U Vrchního soudu v Praze jsem se však dopustil téhož a argumentoval právem na zákonného soudce a judikaturou Ústavního soudu. Možná právě tento postup vedl k neúspěchu.

Usnesení Ústavního soudu

Ač předseda senátu tvrdil, že zná usnesení Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 11/15 ze dne 9. 2. 2016, kterým jsem argumentoval. Dovoluji si na tomto místě čtenáře s tímto rozhodnutím seznámit.

Zmíněné usnesení bylo schváleno plénem Ústavního soudu poměrem 8 ku 7 hlasům, což se projevilo i na počtu odlišných stanovisek, která připojil Jaromír Jirsa, Tomáš Lichovník, Milada Tomková, Vojtěch Šimíček a Kateřina Šimáčková.

Šlo o rozhodnutí o návrhu na zrušení zákona nebo jeho části,[1] který podala samosoudkyně Krajského soudu v Ostravě. Napadeným ustanovením byl § 160 odst. 2 insolvenčního zákona, který stanoví: *Jestliže by projednání a rozhodnutí incidenčního sporu v rámci insolvenčního řízení mohlo vést k průtahům v insolvenčním řízení, přikáže předseda insolvenčního soudu takový spor jinému soudci insolvenčního soudu.*

Navrhovatelem byl Krajský soud samotný, zastoupený právě onou soudkyní, která měla podle opatření předsedkyně soudu dle § 160 odst. 2 insolvenčního zákona rozhodovat (dále ji nazývejme navrhovatelkou). Odůvodnění návrhu zjevně bylo břitké a přesné.[2] U Krajského soudu se bez jakýchkoliv pravidel stejně rozdělují stovky spisů v různých incidenčních sporech, a to masově bez ohledu na ustanovení zákona o soudech a soudcích.[3] Předsedkyně soudu vydala rozhodnutí, kterým rozdělila několik stovek incidenčních sporů mezi soudce Krajského soudu s odůvodněním, kde se zmiňuje přetíženost soudců, kteří řeší insolvenční řízení. Obsah, předmět a očekávaná délka jednotlivých sporů se v rozhodnutí nijak neřeší.[4] Netřeba asi objasňovat, že v tomto postupu navrhovatelka shledávala porušení práva na zákonného soudce.

Ústavní soud došel k závěru, že napadené ustanovení není ustanovením zákona, "*jehož má být při řešení věci použito*" ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy. Navíc ústavní právo na zákonného soudce nesvědčí samotnému soudci, ale účastníkům soudního řízení. Přidělení věci jinému soudci potom není součástí rozhodovací činnosti soudce a napadené ustanovení není tedy předpisem, kterého má být v řízení použito. Proto byl návrh odmítnut z důvodu nedostatku aktivní legitimace.

Obiter dictum Ústavní soud uvedl zhruba, že sdílí požadavek, aby úprava řešení nápadu projednání a rozhodnutí incidenčních sporů byla přímou součástí rozvrhu práce a příslušného soudu. Takové řešení je údajně v souladu se záměrem zákonodárce - urychlit projednání a rozhodnutí incidenčního sporu jeho začleněním do rámce insolvenčního řízení.

Z pohledu řízení před Ústavním soudem je závěr poněkud překvapivý. Zdá se, že soud došel k závěru, že je nutné, aby jenom hrozil rozpor s ústavním pořádkem a není legitimován ten, který tvrdí, že k porušení ústavního pořádku již došlo a toto porušení nadále trvá. Také se zdá, že v řízení o konkrétní kontrole norem by snad musel soudce uplatňovat své vlastní základní právo, což rozhodně z Ústavy neplyne. Dokonce vzbuzuje usnesení dojem, že rychlost řízení převáží nad základním právem účastníků.

Z mého pohledu má usnesení několik negativních aspektů. Prvním je skutečnost, že Ústavní soud neřeší situaci, která je kritizována napříč celou justicí.[5] Druhým je skutečnost, že proces před Ústavním soudem dovedl rozpustit obsah práva na zákonného soudce. Vedle zavedení rotace senátů u Ústavního soudu jde tak o další krok tímto směrem.[6] Nejasné znění *obiter dictum*, které by ostatně mohlo celý problém vyřešit, kdyby praxi soudu označilo za nepřipustnou, je pouze třesinkou na dortu.

Pozitivem usnesení jsou připojená *vota separata*, která jsou někdy střídmejší (Jaromír Jirsa[7] a Tomáš Lichovník), v jiných případech však ostrá až jízlivá (zejména Vojtěch Šimíček). Citát, že "spravedlnosti musí být učiněno zadost, ale rovněž musí být vidět, že jí bylo učiněno zadost" v odlišném stanovisku Milady Tomkové je zajisté na místě. Konstatování Vojtěcha Šimíčka, že usnesení je protizákonné, protože je v rozporu s § 13 zákona o Ústavním soudu,[8] otevírá prostor k zamyšlení, zda jde o usnesení Ústavního soudu se zákonem danou závazností nebo o jakýsi paakt.

Zpět ke kauzování

Při odchodu z jednací síně odvolacího soudu se na mě obrátila soudkyně zpravodajka a ptá se:

"Budete podávat dovolání?" S ohledem na klientovo přání jsem odpověděl, že nevím, ale přál jsem si, aby klient řekl, že budu.

Pro kolegy advokáty si dovoluji poukázat na ustanovení, které upravuje důvody k podání žaloby pro zmatečnost, tedy § 229 odst. 1 písm. f)[9] občanského soudního řádu.

Závěrem se ptám (pouze řečnický), kolik žalob pro zmatečnost, dovolání a ústavních stížností musí být podáno v Ostravě nebo ve městě, kde by chtěl žít každý (kromě mě), abychom se dozvěděli, zda jsou taková rozhodnutí předsedy o změně soudce v rozporu se základními právy účastníků.

Mgr. Michal Sylla,

advokát

PRK Partners s.r.o., advokátní kancelář

[1] Viz čl. 95 odst. 2 Ústavy

[2] Znění návrhu naleznete - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Konkrétně § 42 odst. 1 písm. c) zákona o soudech a soudcích, který stanoví: V rozvrhu práce soudu se zejména stanoví způsob rozdělení věcí mezi jednotlivá soudní oddělení.

[4] Pro podrobnosti odkazuji na přesné znění rozhodnutí - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[5] I například ministrem spravedlnosti, dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[6] K rotaci senátů u Ústavního soudu více - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[7] Na tomto místě si dovoluji podotknout, že Jaromír Jirsa je bývalým soudcem obecného soudu a hlasoval proti zavedení tzv. rotace soudců u Ústavního, neztrácuje ji však zcela (dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#)). Nicméně se zastal práva na zákonného soudce v předmětném řízení.

[8] Pro rozpor s předchozím nálezením pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 33/09 a skutečnost, že pro usnesení nehlasovalo 9, ale 8 soudců.

[9] Žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout pravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu, kterým bylo řízení skončeno, jestliže soud byl nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nebezpečný návrh novely zákona aneb Cesta do pekel je dlážděna těmi nejlepšími úmysly. Actio popularis - dobrý sluha, ale špatný pán](#)
- [Třpyt a bída DPP](#)
- [Lesk a bída klouzavého mandátu](#)
- [GDPR pro samostatné advokáty](#)
- [GDPR kontra zásada veřejnosti](#)
- [Proboha, nepohrávejme si s myšlenkou na zrušení Senátu - aneb I každý populismus musí mít svou mez.](#)
- [Proč máme málo soudců-mužů? Není to diskriminace?](#)
- [Zpověď týraného dyslekticko-dysgrafického autisty](#)
- [Právo stále bují aneb Právní život](#)
- [Glejt pro podpantofelníka](#)

- [Léto versus generátor spisů aneb Právní život](#)